

VÝROČNÍ ZPRÁVA

za rok 2009 (s rekapitulací od roku 2005)

Občanské sdružení LUNARIA

Jindřichovice pod Smrkem 12, 463 66, č. účtu 134640388/0300

Souhrn projektů a aktivit

Občanské sdružení Lunaria bylo založeno 13.9. 1996 s hlavními cíli (ze Stanov): ochrana přírody a krajiny, trvale udržitelný život, obnova ekologické stability krajiny, ekologická výchova a osvěta, vlastivěda a rozšiřování kulturních a duchovních obzorů. Tyto cíle jsou naplňovány těmito konkrétními projekty:

Žijící skanzen: Náš základní projekt, od něhož se další odvíjejí. Vytváří zázemí pro ostatní projekty. Spočívá v postupném budování areálu statku s příslušejícími budovami. V minulých letech jsme opravili 300 let starý podstávkový dům, postavili k němu rovněž podstávkovou hospodářskou budovu s kovářskou a truhlářskou dílnou, žentourem, expozicí a také s prostory pro pořádání kursů a táborů včetně ubytování účastníků ve stylu 19. století. Dále jsme postavili dva chlívků rovněž v původním stylu a větrný mlýn. Areál je přístupný veřejnosti s průvodcem a rovněž se v něm koná mnoho akcí s dospělými i dětmi.

Krajina útulná: Navazuje na skanzen péčí o okolní pozemky opět v intencích 19. stol. Jde o šetrnou pastvu malého stáda koz, dvou koní a krávy, které slouží i pro ekologickou výchovu. Louky jsou pravidelně sečeny a kolem luk jsou vysázeny meze z původních druhů dřevin. Jsou obnoveny tři rybníčky v pralese a pět tůní na loukách. Letos jsme vyseli původní druhy bylin a trav na tři hektary louky.

Ledňáček: Ekovýchovný kroužek pro místní děti (akcí se zúčastňuje 16 dětí), v rámci něhož vyrábíme např. budky a krmítka pro ptáčky, hmyzí hotel, učíme děti poznávat přírodu nejen rozumem, ale i srdcem, hrajeme ekovýchovné hry, věnujeme se ale i umění... (viz výchova k udržitelnému rozvoji – propojování aktivit a témat).

Osvětové a kulturní akce: Např. festival Jeden svět (promítání i přednášky v Jindřichovicích), spolupráce v Místní agendě 21 a široká nabídka akcí směrem k veřejnosti (filmový klub, koncerty, adventní tvoření pro děti, sportovní akce...).

Ekologické interaktivní programy pro školy: Programy jsou vytvářeny vždy na míru konkrétní škole a třídě, mají vždy téma z EVVO nebo VUR, k tomu ale jako přidanou hodnotu i kouzelné prostředí skanzenu s okolní krajinou a zvířaty...

Vývoj projektů v čase

V roce 2005 jsme realizovali velmi zásadní investiční projekt „Probuzení spící krásky“ za cca 1,8 mil. Kč, podpořený programem Leader (MZE). Díky němu jsme opravili část 300 let starého domu č.p. 12 v Jindřichovicích a do té jsme přenesli naše muzeum, do té doby provizorně umístěné v pronajaté faře. Tím se ucelil náš areál, protože jsme pohromadě měli muzeum i větrný mlýn,

postavený roku 2001 a také okolní krajinu, o niž pečujeme již od roku 1999. Do muzea začali proudit návštěvníci, byť jsme dosud neměli téměř žádnou propagaci. S tou jsme čekali až po dokončení dalšího projektu, který jsme nazvali „Žijící skanzen“ a realizovali ho v letech 2006 – 2008.

V roce 2006 jsme zejména připravovali projektovou dokumentaci a úspěšně jsme podali projekt do česko-polského programu Interreg III.A (garantovaného MMR). Po oznámení o přidělení dotace jsme ještě zajišťovali kofinancování (celkové náklady projektu dosáhly 10,3 mil. Kč) a po výběrovém řízení jsme se naplno pustili do realizace projektu, který nám zabral téměř veškeré kapacity, takže kromě stále trvajících dlouhodobého projektu Krajina útulná jsme jiné projekty nenačínali. Nicméně projekt Žijící skanzen byl velmi obsáhlý. Největší částku peněz stálo samotné vybudování skanzenu, tedy hospodářské budovy v podstávkovém stylu, který je ve zdejší oblasti tradiční. O tom, že se nám to povedlo, svědčí Cena dr. ing. Štěpána Ješe, kterou nám udělil Liberecký kraj po dokončení stavby. Je to cena pro menší firmy a neziskové organizace v rámci soutěže Stavba roku Libereckého kraje. Kromě této stavby jsme budovali také stylový roubený chlívek a stylovou zděnou vstupní bránu.

Projekt Žijící skanzen měl ale i významnou neinvestiční část. Jedním jejím prvkem bylo vyznačení přeshraniční česko-polské cyklostezky „Mlýnská“, abychom přilákali cykloturisty do našeho regionu. Druhou částí bylo vytvoření dvanáctikilometrové naučné stezky „Okolím Jindřichovic za výšinami ideálů a do údolí duše“, která netradičním způsobem provádí návštěvníka přírodními a historickými zajímavostmi Jindřichovic a při tom paralelně i zákoutími vlastní duše... Podstatnou částí projektu byla i propagace - vznikly webové stránky www.lunaria-jindrichovice.cz, trojjazyčné letáčky o Žijícím skanzenu, dopravní ukazatele a informační tabule v hlavních turistických centrech Frýdlantska.

Stavbu, vybavení i veškeré doprovodné aktivity jsme na konci roku 2008 dokončili a od té doby slouží skanzen návštěvníkům, ale i účastníkům různých programů.

V roce 2009 náš skanzen navštívilo téměř 6 500 turistů. Starali se o ně čtyři střídající se místní průvodci. Pro různé výpravy školní i zájmové jsme uspořádali na 30 exkurzí.

Ve skanzenu jsme od října začali s ekovýchovnými programy, zejména pro školy. Těch se zúčastnilo 24 školních tříd.

Pořádali jsme také řadu ekovýchovných akcí pro mládež a dospělé, Týden pro les a Týden pro mez, kurs stavění z místních materiálů, pobyt pro romské děti z Oblastní charity Jihlava a další...

Od září jsme začali vést ekovýchovný kroužek Ledňáček.

A kromě toho jsme byli velmi aktivní v Místní agendě 21, v rámci této skupiny jsme pořádali velkou spoustu osvětových, kulturních, společenských i sportovních akcí.

S plnou vervou jsme se pustili do větších a náročnějších aktivit pozemkového spolku v rámci projektu Krajina útulná. Vypracovali jsme podrobný ochranný plán o námi spravovaných 14,5 ha pozemku a zajistili jsme ve spolupráci s ČSOP výkup další částí pozemků z programu Místo pro přírodu. Vybuďovali jsme nové dvě tůňky na loukách a jednu v pralese, zvýšili jsme hráz největšího rybníčku. Pokračovali jsme v ochraně mezí a připravili jsme 3ha půdy pro jarní výsev původních druhů bylin a trav.

Vypracovali jsme projekt a získali peníze na obnovu plaňkových plotů v okolí skanzenu, kamenné dláždění dvora a obnovu samospádového vodovodu od studny do kamenné vany na dvoře. Tento

projekt budeme realizovat v roce 2010.

Tím už se pomalu dostáváme k výhledům na další období. Chceme zde vybudovat další vodní biotopy, tentokrát přímo v areálu skanzenu, spolu s posezením pro návštěvníky a účastníky kurzů a programů. Chceme vybudovat Motýlí stezku a vytvořit zázemí pro rozvoj ekovýchovných programů pro děti i dospělé. A rovněž máme v plánu vytvořit výstavu o bývalé železniční trati mezi Jindřichovicemi a polským Mírkem a vzbudit o ni zájem mezi obyvateli regionu i politiky. Na následné konferenci pak chceme debatovat o dalším využití tělesa trati (obnovení železnice, cyklostezka nebo?...)

Závěrem

Občanské sdružení Lunaria se snaží dlouhodobě pracovat v odlehlém regionu Frýdlantska (a v jeho rámci ještě odlehlejší obci Jindřichovice). Přesto myslíme, že jsou naše projekty zajímavé a na profesionální úrovni realizované. Chceme určitě do tohoto regionu vnášet ještě řadu podnětných nápadů a aktivit...

V Jindřichovicích 20.1. 2010

Za Občanské sdružení Lunaria

ing. Zbyněk Vlk, předseda